

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

PORADENSKÉ CENTRUM

PŘÍRUČKA PRO PEDAGOGY A STUDENTY

**DOPORUČENÍ
PRO KOMUNIKACI
SE STUDENTY**

se smyslovým, pohybovým
nebo neurovývojovým
znevýhodněním
a s duševním onemocněním

WWW.SLU.CZ

Vážení pedagogové, vážení studenti,

vážíme si vašeho zájmu o problematiku studentů se specifickými potřebami. Tato příručka vznikla jako praktický průvodce, který nabízí základní orientaci v tom, jak přistupovat ke studentům s různými typy znevýhodnění a jak s nimi citlivě a vstřícně komunikovat. Neposkytuje vyčerpávající informace ani univerzální řešení, ale může být užitečným prvním krokem k většímu pochopení, respektu a podpoře ve vzdělávacím prostředí.

V případě, že si nebudete vědět rady, budete potřebovat jakoukoliv konzultaci či podporu v dané oblasti, neváhejte a kontaktujte pracovníky **Poradenského centra Slezské univerzity v Opavě**. Jsme tu nejen pro uchazeče o studium a studenty se specifickými potřebami, ale také pro vás, **zaměstnance Slezské univerzity v Opavě**.

OBSAH

ÚVOD	07	
	09	TYPOLOGIE SPECIFICKÝCH POTŘEB
URČENO PEDAGOGŮM	11	URČENO STUDENTŮM
STUDENTI SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM	12	
	15	STUDENTI SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM
STUDENTI S POHYBOVÝM POSTIŽENÍM	19	
	21	STUDENTI SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ (SPU)
STUDENTI S NARUŠENÝMI KOMUNIKAČNÍMI SCHOPNOSTMI (NKS)	23	
	25	STUDENTI S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA
STUDENTI S JINÝMI OBTÍŽEMI	27	
	29	KONTAKTY

ÚVOD

„Všichni lidé se mají učit všemu a úplně“

J. A. Komenský,
Pampaedia, kapitola 1.

Nadčasovost těchto Komenského slov z jeho Vše výchovy si nejlépe uvědomíme v souvislosti s opatřeními, která v posledních letech přijímají vysoké školy v duchu principu rovných vzdělávacích příležitostí směrem ke studentům se specifickými potřebami.

V odůvodněných případech lze těmto studentům upravit podmínky jak během studia, tak i pro přijímací řízení.

Je však třeba zdůraznit, že žádné z poskytovaných služeb a realizovaných opatření neznamenaají pro uchazeče či studenty se specifickými potřebami snížení požadavků na studium. Pomoc nespočívá v úlevách, ale ve vytváření takových podmínek, které jim mohou pomoci co nejvíce kompenzovat jejich znevýhodnění vzhledem k ostatním studentům.

Zároveň je vhodné připomenout, že ne každý student s určitým typem postižení musí být nutně i příjemcem úprav podmínek studia. Je jen na něm, zda o individuální studijní plán, v němž jsou pak konkrétní modifikace uvedeny, požádá. Rozhodujícím hlediskem pro přiznání individuálního studijního plánu nejsou samotné diagnózy, ale to, jak konkrétně ovlivňují studium daného studenta.

Studium může být výzvou samo o sobě — a pro osoby se zdravotním či duševním znevýhodněním to platí dvojnásob. I když současná legislativa zaručuje rovný přístup ke vzdělání, realita bývá často složitější. Předsudky, nedorozumění nebo drobné překážky v komunikaci stále existují.

Tato příručka slouží jako stručný průvodce napříč specifickými potřebami, se kterými se můžete u svých studentů či spolužáků setkat. Jejím cílem je nabídnout oporu v situacích, které mohou zpočátku působit nejistě nebo složitě. Obsahuje několik praktických tipů a pohledů, které mohou pomoci vytvářet otevřenější a vstřícnější prostředí pro všechny — bez výjimek.

TYPLOGIE SPECIFICKÝCH POTŘEB

Za žáky a studenty se **specifickými potřebami** jsou podle § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) považovány osoby:

- ☉ se **zdravotním postižením** (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami, vývojovými poruchami učení nebo chování),
- ☉ se **zdravotním znevýhodněním** (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování),
- ☉ se **sociálním znevýhodněním** (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu)

Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy specifikují financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami dle následující typologie specifických potřeb:

1. Student se **zrakovým postižením**
 - a. uživatel zraku
 - b. uživatel hmatu/hlasu
2. Student se **sluchovým postižením**
 - a. uživatel mluveného jazyka
 - b. uživatel znakového jazyka

3. Student s **pohybovým postižením**
 - a. s postižením dolních končetin
 - b. s postižením horních končetin
4. Student se **specifickou poruchou učení**
5. Student s **poruchou autistického spektra**
6. Student s **jinými obtížemi**

URČENO PEDAGOGŮM

Vážení pedagogové, příručka, která se vám dostává do rukou, má sloužit k základní orientaci ve vaší pedagogické činnosti se studenty se specifickými potřebami, s nimiž se můžete při výuce setkat. Informace mají sloužit k vytvoření efektivního vzájemného vztahu a ke zkvalitnění vzájemné komunikace.

Zkuste se podívat na vyučování z pohledu studenta se specifickými potřebami, tento pohled vám může nabídnout inspirativní řešení.

URČENO STUDENTŮM

Vážení studenti, během studia možná potkáte spolužáka, který bude v určité chvíli potřebovat pomoc – ať už kvůli zdravotnímu znevýhodnění, psychické nepohodě nebo jiné náročné situaci.

Tato příručka vám pomůže zorientovat se v nejrůznějších typech specifických potřeb, abyste mohli nabídnout podporu citlivě, s respektem a bez obav.

STUDENTI SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Světová zdravotnická organizace (WHO) rozlišuje různé stupně zrakového postižení, včetně slabozrakosti a nevidomosti, přičemž existuje více definic podle různých autorů a odborných hledisek.

Pro účely vzdělávání je však klíčové hledisko speciálně pedagogické – tedy to, jak závažnost zrakového postižení ovlivňuje vzdělávací proces a potřeby studenta. Z tohoto pohledu lze rozlišit tři základní skupiny:

- nevidomé osoby,
- slabozraké osoby (se zbytky zraku),
- osoby s poruchami binokulárního vidění (např. šilhání, poruchy prostorového vidění).

OBECNÉ RADY

- Lidé se zrakovým postižením jsou stejní jako ostatní, mají své přednosti i nedostatky, proto se vyhněte projevům lítosti nebo ujišťování, že se nemusí ničeho bát.
- Při navázání kontaktu jim netykejte, pokud jste se předem na tykání nedomluvili.
- Nezdravte zrakově postiženého úklonem hlavy nebo pokynutím ruky, nevidí vás. Pozdravte jako první, a pokud mu chcete podat ruku,

řekněte mu to: „*Podávám Vám ruku*“. I když se dobře znáte, uděláte dobře, když při náhodném setkání nejen pozdravíte, ale také se představíte: „*Ahoj Honzo, Petr Novák*“.

- ☼ Před nabídnutím pomoci se nejprve zeptejte, zda ji opravdu potřebuje: „*Mohu Vám nějak pomoci?*“. Při komunikaci nepoužívejte gesta, neverbální sdělení nahraďte slovním („...z vaší strany vlevo...“).
- ☼ Při doprovodu nabídněte svou paži z té strany, ve které nevidomý nedrží bílou hůl, a jděte jako první. Tempo chůze přizpůsobte nevidomému, před překážkou zpomalte a popište situaci. Nespěchejte.
- ☼ Pokud nevidomého vede vodící pes, nevyrušujte psa v jeho práci, nevolejte a nesahejte na něj ani ho nekrmte bez vědomí majitele.
- ☼ Při vstupu do místnosti pozdravte a klidně se krátce představte. Nevidomý člověk tak bude vědět, že jste přítomen – tichý pohyb neznámé osoby v okolí může být nepříjemný. Při odchodu z místnosti nezapomeňte oznámit, že odcházíte, a rozlučte se – předejdete tak situaci, kdy by s vámi nevidomý nadále komunikoval v domnění, že jste stále na místě.
- ☼ Při nástupu do dopravních prostředků netlačte nevidomého před sebou, ale jděte první. Neusazujte ho na sedadlo násilně, stačí, když položíte jeho ruku na opěradlo. Při vstupu do auta položte jeho ruku na horní rám dveří.
- ☼ Budete-li nevidomého doprovázet delší dobu, popište mu v základních bodech okolí, vybavení místnosti, osoby, které se kolem nacházejí. Při popisování se nebojte používat optické dojmy a barvy („*podívejte se...*“).
- ☼ Pokud se s nevidomým dostanete do situace vzbuzující rozpaky (špinavé oblečení, boty, toaleta), taktně a decentně ho na to upozorněte.

RADY PRO STUDENTY

- ☼ V případě potřeby studenta slovně informujte o umístění elektrické zásuvky pro notebook, případně mu notebook po dohodě zapojte do sítě. Notebook je pro něj důležitou pomůckou při studiu.
- ☼ Je-li to možné, komunikujte elektronickou poštou.

RADY PRO PEDAGOGY

- ☼ V případě písemného zkoušení mějte připravenou upravenou verzi testu pro studenta se zrakovým znevýhodněním – například s větším písmem. Doporučenou velikost je vhodné předem konzultovat přímo se studentem.
- ☼ Prodlužte časový limit pro vypracování testu.
- ☼ Umožněte studentovi využívat při výuce optické a kompenzační pomůcky, které mu usnadňují přístup ke vzdělávání. Tyto pomůcky mohou sloužit jako podpora při vyrovnávání bariér spojených s konkrétními potřebami – například vodící pes u nevidomého studenta, invalidní vozík u studenta s omezenou pohyblivostí nebo naslouchadlo u studenta se sluchovým postižením.
- ☼ Používáte-li často k výkladu pomůcky či prezentaci, které nevidomý nemůže průběžně sledovat, poskytněte mu dopředu již připravenou přednášku (nejlépe v elektronické podobě).
- ☼ Požádá-li vás nevidomý student o možnost nahrát si váš výklad, vyjděte mu vstříc – slouží mu to jako důležitá studijní pomůcka.

STUDENTI SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Osoby se sluchovým postižením tvoří různorodou skupinu, která se liší mírou a typem ztráty sluchu. Nejčastěji rozlišujeme tři základní skupiny:

- nedoslýchaví – osoby se zbytkem sluchu, které obvykle využívají kompenzační pomůcky a komunikují převážně mluvenou řečí,
- neslyšící – osoby s těžkou nebo úplnou ztrátou sluchu, které často preferují znakový jazyk,
- hluchoslepí – osoby s kombinovaným postižením zraku a sluchu, u nichž je klíčová velmi individuální forma komunikace a podpory.

Přístup ke každé skupině vyžaduje specifické porozumění a přizpůsobení formy komunikace i prostředí.

OBECNÉ RADY

BEZ TLUMOČNÍKA:

- ☀ Navažte oční kontakt. Hovořte tak, aby vám neslyšící viděl na ústa, nezakrývejte je, neotáčejte se, aby mohl odezírat. Dbejte na to, aby váš obličej byl v dobrém osvětlení.
- ☀ Mluvte zřetelně a přiměřeně nahlas. Vyhněte se žvýkání při hovoru a nemluvte ani příliš rychle, ani přehnaně pomalu – nadměrná artikulace může odezíráni naopak ztěžovat. Mluvte jednoduše a v běžném tempu. Pokud si nebudete rozumět, využijte možnosti elektronické komunikace, případně použijte papír a tužku.
- ☀ Neslyšící nemusí porozumět běžně užívaným českým frázím, jako např. „Nelam si s tím hlavu“, „nech to plavat“.
- ☀ Než začnete k neslyšícímu mluvit, upozorněte ho lehkým dotykem na rameno nebo na paži.

S TLUMOČNÍKEM:

- ☀ Komunikujte se studentem, nikoliv s tlumočníkem. Tlumočník musí být vždy vedle slyšící osoby, jejíž řeč tlumočí. Na konci hovoru se neslyšícího studenta zeptejte, zda máte něco upřesnit.

POZOR: Úlohou tlumočníka je zprostředkovat neslyšícímu veškerou komunikaci v jeho okolí – tedy nejen to, co říká vyučující, ale i to, co se odehrává v pozadí, včetně situací, kdy třetí osoba pronáší něco soukromého, a přitom se to týká neslyšícího.

PÁR SLOV KE ZNAKOVÉMU JAZYKU:

Znakový jazyk hraje zásadní roli v životě mnoha lidí se sluchovým postižením. Pro řadu z nich je jejich prvním a přirozeným jazykem, zatímco češtinu se učí až jako druhý jazyk – přestože jsou české národnosti. Český znakový jazyk má vlastní gramatiku a strukturu a není odvozený od češtiny, ale existuje vedle ní jako svébytný jazyk.

PŘÍKLADY ČESKÉHO ZNAKOVÉHO JAZYKA:

Věta v běžném jazyce:

Jak se jmenujete?

Věta v českém znakovém jazyce:

Jméno + vaše + co?

Věta v běžném jazyce:

Můj bratr pracuje v bance.

Věta v českém znakovém jazyce:

Bratr + můj + banka + pracuje.

RADY PRO STUDENTY

- ☀ Důležité informace o studijních záležitostech, termínech atd. podávejte písemnou formou.
- ☀ Místo standardního telefonního hovoru raději využijte nástroje elektronické komunikace

RADY PRO PEDAGOGY

- Odezírání vyžaduje velkou míru soustředění – plná pozornost obvykle nevydrží déle než 20 minut. Při přednáškách proto sděľujte klíčové informace na začátku a na konci výuky, kdy je koncentrace nejvyšší. Přivěťte studenta co nejvíc dopředu, aby vyučovanou látku mohl lépe zachytit.
- Zajistěťte v posluchárně ticho a klid.
- Během přednášky se nesoustřeďujte výhradně na studenta se sluchovým postižením a nepřenašejte na něj nadměrnou pozornost. Mohl by se cítit pod tlakem a vnímat vaši snahu jako očekávání zvláštního výkonu z jeho strany. Přirozený a vyvážený přístup pomáhá předcházet pocitu odlišnosti či stigmatizace.
- Pokud hovoříte, nechodte po učebně (přednáškové hale), neotáčejte se k tabuli, během výkladu na tabuli nepište. Sluchově postiženému studentovi tak neumožníte odezírat, bude mít problém zachytit váš hlas při časté změně hlasitosti a směru, odkud přichází.
- Poskytněťte mu studijní podklady před výukou, aby se mohl na vaši hodinu připravit. Bude se pak lépe koncentrovat jak na váš projev, tak na zapisování látky.
- Nehovořte příliš rychle, nekřičte.

STUDENTI S POHYBOVÝM POSTIŽENÍM

- ❁ **Vrozené vývojové vady včetně dědičných** vznikají během těhotenství nebo porodu (např. vady páteře, končetin, lebky). Osoby s tímto postižením se často pohybují pomocí berlí nebo na elektrickém či mechanickém vozíku.
- ❁ **Získaná postižení** mohou vzniknout v kterémkoliv období života, jedná se o ztrátu již nabytých schopností úrazem nebo onemocněním (např. poranění mozku, míchy, amputace, svalová onemocnění, obrna, roztroušená skleróza).

OBECNÉ RADY

- ❁ Neobávejte se studenta oslovit a nabídnout mu pomoc. Při nabídnutí pomoci se nechte vést studentem, poradí vám, jak manipulovat s vozíkem nebo s jinou kompenzační pomůckou (např. kde vozík vhodně a bezpečně uchopit).
- ❁ Při pomoci buďte trpěliví, nespěchejte. Dopřejte čas studentovi i sobě.
- ❁ V případě potřeby nabídněte studentovi pomoc při manipulaci s předměty, na které by sám obtížně dosáhl – například při zvednutí pomůcky ze země.

RADY PRO STUDENTY

V případě zájmu zapojujte spolužáky se specifickými potřebami do společenských aktivit – cílem je, aby se cítili přijatí a dobře mezi ostatními.

RADY PRO PEDAGOGY

- Poskytněte studentovi prostor pro individuální konzultaci a ověřte, zda je potřeba upravit podmínky zkoušky či testu s ohledem na jeho potřeby. Dopřejte studentovi delší časový limit na práci ve výuce a při zkoušení.
- Umožněte mu používat při výuce/zkoušení elektronické a kompenzační pomůcky.
- V případě, že má student prokázat znalosti při práci se schématem nebo grafem, nabídněte mu podpůrné možnosti – například vytištění materiálu, promítnutí na plátno a možnost popsat dané prvky ústně.

STUDENTI SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ (SPU)

Specifické poruchy učení tvoří různorodou skupinu, která se rozlišuje podle konkrétních projevů. Nejčastěji se dělí na tyto typy:

- ☼ **Dyslexie** je porucha osvojování čtenářských dovedností. Je to nejznámější typ poruchy učení, často se vyskytuje souběžně s dalšími typy SPU, obtíže nejen při hlasitém čtení (záměny písmen, komolení textu, nezvládnutá technika čtení). Obtíže mají dosah také do oblasti porozumění obsahové stránky čteného textu
- ☼ **Dysgrafie** je porucha osvojování psaní. Student má obtíže se zapamatováním tvarů jednotlivých písmen, neúhledný, nečitelný písemný projev, silný přítlak při psaní, pomalé tempo psaní, písemný záznam často nepoužitelný pro svou nečitelnost.
- ☼ **Dysortografie** je specifická porucha pravopisu. Postihuje zejména pravopisnou složku písemného projevu. Typicky četný výskyt chyb, gramatické chyby nekorrespondují se znalostí gramatických pravidel. Obtíže s rozlišováním hranic slov v písmu, s rozlišováním tvrdých a měkkých slabik, dlouhých a krátkých hlásek, slabik apod.
- ☼ **Dyskalkulie** je porucha početních dovedností.
- ☼ **Dyspraxie** je vývojová porucha, která ovlivňuje motorické funkce, zejména plánování a koordinaci cílených pohybů.

STUDIUM STUDENTŮ SE SPU: MOŽNÉ OBTÍŽE A JEJICH ŘEŠENÍ

Nejčastější obtíže v oblasti čtení: při práci s textem, např. vyhledávání informací v textu, porozumění čtenému textu apod.

Potíže při psaní: obtíže související s písemným projevem, četná chybovost, snížená čitelnost písemného projevu, pomalejší tempo psaní, písemné záznamy jsou často nepoužitelné, obtíže u časově limitovaných prací.

RADY PRO STUDENTY

- ☼ Podělte se o své studijní poznámky.
- ☼ V případě potřeby nabídněte podporu při objasnění náročnějších témat z výuky.

RADY PRO PEDAGOGY

- ☼ Dopřejte studentovi delší časový limit na práci ve výuce a při zkoušení.
- ☼ Pokud je to možné, upřednostněte ústní projev studenta se SPU před písemným (textová zkouška někdy nemusí prověřit jeho znalosti, jako spíše čtenářský deficit).
- ☼ U písemných prací přihlédněte ke specifickým obtížím studenta a klad'te důraz zejména na obsah, nikoli na formální stránku. Umožněte využití kompenzačních pomůcek, písemné zkoušky s využitím PC či notebooku.

STUDENTI S NARUŠENÝMI KOMUNIKAČNÍMI SCHOPNOSTMI (NKS)

NEJČASTĚJŠÍ TYPY:

- Poruchy a odchylky výslovnosti – dyslalie
- Narušení plynulosti řeči – koktavost, breptavost
- Získané neurotické a psychogenní formy NKS – např. mutismus
- Poruchy hlasu a rezonance mluvené řeči – např. huhňavost
- Získané fatické poruchy – např. afázie (poruchy řeči vzniklé poškozením mozku, nejčastěji v důsledku cévní mozkové příhody, úrazu, nádoru nebo jiné neurologické příčiny)
- Expresivní porucha řeči, fonologická porucha –dysfázie
- Dysartie, neurogenní poruchy řeči
- Symptomatické poruchy řeči – výskyt u jiných, dominujících postižení a onemocnění.

RADY PRO STUDENTY

- Zdržte se komentářů ke způsobu řeči spolužáka – důležitý je obsah, ne forma.
- Neopravujte a nedoplňujte slova, která se snaží vyslovit. Pokud nemáte jistotu, co vám chce hovořící sdělit, položte mu jednoduché otázky, na které může odpovědět ano/ne.
- Přistupujte ke studentovi co nejpřirozenějším způsobem (jako by žádnou řečovou vadou netrpěl).
- Respektujte jeho osobnost.
- V komunikaci buďte trpěliví.

RADY PRO PEDAGOGY

- Nechte studenta domluvit. Neopravujte ho a nedokončujte větu za něj.
- Buďte tolerantní.
- Dopřejte mu čas a prostor k vyjádření. Netrpělivost a nervozita může již tak obtížnou schopnost komunikace ještě ztížit.
- V případě výraznějších obtíží s plynulostí řeči je možné nahradit ústní zkoušku písemnou formou, například strukturovaným rozhovorem vedeným písemně, např. jako na chatu. Pokud je ústní zkouška nutná, umožněte mu před ní písemnou přípravu.
- Komunikujte přirozeně, nechvalte jak „už“ dobře vyslovuje, neupozorňujte na řeč.
- Nabídněte možnost individuální konzultace a otevřeně se zeptejte, co student vnímá jako stresující a jakou formu podpory by ocenil.

STUDENTI S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

OBECNÉ CHARAKTERISTIKY

Poruchy autistického spektra (PAS) jsou neurovývojovým znevýhodněním, jehož přesná příčina zatím není známa. Projevují se především odlišným způsobem sociální komunikace, interakce a vnímání okolního světa.

- Lidé s PAS mohou mít obtíže s porozuměním neverbálním projevům (např. mimice či očnímu kontaktu), s rozpoznáváním potřeb okolí i s vyjadřováním vlastních emocí. Navazování vztahů pro ně bývá náročné, často sami nepřebírají iniciativu v konverzaci. Přestože mohou působit rezervovaně, o kontakt s ostatními zpravidla stojí – jejich chování může odrážet nejistotu či obavy z nepředvídatelné sociální situace, která v nich vyvolává úzkost nebo zmatek.
- Jazykový projev může být velmi přesný, věcný, někdy formální a méně výrazově proměnlivý – může znít monotónně nebo mít netypickou výšku či hlasitost. Sdělení často vnímají doslovně, a proto nemusí rozumět humoru, nadsázce nebo ironii.
- Typické jsou také úzce vymezené a intenzivní zájmy, kterým se věnují s hlubokou znalostí. Zároveň často vykazují opakující se vzorce chování, zvýšenou potřebu předvídatelnosti a rutiny – nejen ve vlastním fungování, ale i ve svém okolí. Může se objevit také motorická neobratnost.
- U mnoha lidí s PAS bývají přítomné nadprůměrné intelektové schopnosti, zejména v oblastech, které odpovídají jejich zájmům.

RADY PRO STUDENTY

- Přijměte tyto studenty takové, jací jsou. Neignorujte je. Pokud se k vám chovají chladně, nedělají to úmyslně.
- Při komunikaci zvažte vhodnost použití humoru, ironie nebo nadsázky – lidé s poruchou autistického spektra je nemusí snadno rozpoznat, protože jazyk často vnímají doslovně a hůře čtou neverbální signály.
- Je vhodné respektovat jejich potřebu pravidelnosti a předvídatelnosti v denním režimu.

RADY PRO PEDAGOGY

- Student ocení, když se zeptáte, jaký má problém a jak mu můžete vyjit vstříc, sám by to neřekl.
- Důležitou pomocí je časový plán výuky (cvičení, praktika, zkoušky...), který vede k předvídání očekávané aktivity; tím u něj dochází ke snížení úzkosti z toho, co se bude dále dít a co se od něj očekává.
- Při skládání důležité zkoušky zvolte místnost, kterou student dobře zná. Snížíte tak úzkost z nového prostředí.
- Nezabraňujte mu ve stereotypním chování.
- Dopřejte studentovi delší časový limit na práci ve výuce a při zkoušení.
- Někteří jedinci se mohou učit látku nazpaměť, bez znalosti významu (např. mohou dobře hrát na hudební nástroj bez znalosti not).
- Jsou méně odolní vůči stresu.

STUDENTI S JINÝMI OBTÍŽEMI

DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ

Duševní onemocnění se v posledních letech objevují u studentů stále častěji. K nejčastějším patří úzkosti, deprese nebo poruchy příjmu potravy, které mohou výrazně ovlivnit schopnost studovat a fungovat ve vysokoškolském prostředí. Cílem této kapitoly je nabídnout základní orientaci a citlivé způsoby podpory.

Duševní onemocnění můžeme zjednodušeně rozdělit do následujících kategorií:

- Neurotické poruchy – např. panické poruchy, úzkostné poruchy, fobie, obsedantně kompulzivní porucha
- Poruchy osobnosti – např. schizofrenie, disociační porucha osobnosti
- Afektivní poruchy – např. bipolární afektivní porucha

Psychologické a psychiatrické diagnózy bývají opředeny mnoha mýty, pověrami a obavami. Jedná se o velmi nesourodou skupinu, kdy každý jedinec má zcela odlišné potíže. Je nutné brát v potaz negativní vedlejší účinky farmakologické léčby i aktuálního stavu – střídání fází, výrazné výkyvy ve výkonu, obtíže odhadnout své limity, včetně studia.

RADY PRO STUDENTY

Pokud ve vás chování spolužáka vzbuzuje obavy, nabídněte mu podporu a doporučte jako první krok kontaktovat Poradenské centrum Slezské univerzity jako přirozený, bezpečný první kontakt. To může poskytnout potřebné informace, nabídnout pomoc přímo, nebo doporučit další odbornou péči.

RADY PRO PEDAGOGY

- Pokud si u studenta všimnete výrazných změn v prožívání (nápadný a dlouhodobý pocit smutku, nezáměr, snížená koncentrace, výrazné zhoršení výkonu), citlivě se ho zeptejte, jaký má problém a zda mu můžete nabídnout pomoc.
- Doporučte jako první krok kontaktovat Poradenské centrum Slezské univerzity jako přirozený, bezpečný první kontakt. To může poskytnout potřebné informace, nabídnout pomoc přímo, nebo doporučit další odbornou péči.

Tato příručka vznikla za podpory projektu OP VVV „Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě“, reg. číslo CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002400

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PORADENSKÉ CENTRUM SLEZSKÉ UNIVERZITY V OPAVĚ

CENTRUM PRO STUDENTY SE SPECIFICKÝMI POTŘEBAMI

KONTAKT OPAVA

Olbrichova 625/25, 746 01 Opava
dveře č. 103
bezbariérový přístup ze dvora rektorátu SU
Tel.: +420 553 684 815
e-mail: poradenske.centrum@slu.cz

KONTAKT KARVINÁ

Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná
Tel.: +420 596 398 413
e-mail: jurcikova@opf.slu.cz

www.slu.cz/slu/cz/poradenskecentrum

www.slu.cz/slu/cz/poradenskecentrum

